

Sud Parisienne de Construction gegn Frakklandi

Dómur frá 11. febrúar 2010

Mál nr. 33704/04

1. gr. 1. viðauka. Friðhelgi eignarréttar

Réttindi samkvæmt samningi. Afturvirk lagasetning.

1. Málsatvik

Kærandi, Sud Parisienne de Construction er franskt fyrirtæki með aðsetur í Mandres-les-Roses í Frakklandi. Árið 1986 var það undirverktaki í byggingarframkvæmdum á Robert Debré spítalanum í París. Aðkoma þess að verkinu var ákveðin með samningi á milli Assistance Publique-Hôpitaux de Paris (APHP) og aðalverktakans. Í samningnum var kveðið á um að ef stjórnvöld seinkuðu verkinu skyldu þau greiða verktaka 17% vexti (2,5% hærra en vaxtaþrósenta skuldabréfa væri).

Í október árið 1987 var samningnum um undirverktöku slitið. Í samræmi við lög um opinber innkaup gerði kærandi 308.000 evru kröfu á hendur APHP um greiðslu vegna þeirrar vinnu sem hann hefði innt af hendi fram að slitum samningsins. APHP hafnaði þeirri kröfu. Synjunin var staðfest af undirrétti en þeim dómi var áfrýjað til áfrýjunardómstóls sem sneri honum við. Með því var APHP gert að greiða kæranda umbeðna kröfu auk 17% vaxta. Þann 11. október árið 1999 hafnaði æðsti dómstóllinn áfrýjunarkröfu APHP.

Á sama tíma var lögbundin vaxtaþrósenta vegna seinkunar verka lækkuð og gerð hin sama fyrir öll verkefni á vegum hins opinbera. Breytingin tók ekki aðeins til ógerðra verktökusamninga heldur og einnig til verktökusamninga sem gerðir hefðu verið fyrir 19. desember árið 1993. Allar tilvísanir til vaxtaþrósentu skuldabréfa sem hafði ekki breyst frá árinu 1981 voru fjarlægðar.

Á sama tíma og áfrýjunardómstóll var með málið til meðferðar fór APHP þess á leit að vaxtaþrósentan sem við ætti um kröfu kæranda gagnvart sér yrði lækkuð í samræmi við framangreindar lagabreytingar. Dómstóllinn féllst á það og var sú ákvörðun staðfest af æðsta dómstólnum. Að mati dómsins var breytingin réttlæt看leg með vísan í brýnan hag almennings. Nýrri löggjöf á þessu sviði væri ætlað að færa vaxtaþrósentuna niður og þar með nær því sem almennt gildi á markaði (og með hliðsjón af því að vaxtaþrósenta skuldabréfa hefði misst vægi sitt sem viðmið í ljósi mikilla breytinga í fjármálaumhverfinu sem og verulegrar lækkunar verðbólgu).

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærandi hélt því fram að nýjum lagaákvæðum um vaxtaþrósentur hefði verið beitt með afturvirkum hætti í dómsmáli sem þegar var hafið og með því hefði verið brotið í bága við 1. gr. 1. viðauka sáttmálans auk 1. mgr. 6. gr. hans.

Niðurstaða

Dómstóllinn benti fyrst á að kærandi vefengdi í raun ekki gildi laganna sem um væri að ræða varðandi ógerða samninga. Hann benti einnig á að takmörkun á rétti kæranda til að fá greiðslu samningsbundinna skuldbindinga hefði þjónað almannahagsmunum. Á það væri hins vegar að líta að ákvæðum um vaxtaþrósentur hefði verið beitt með afturvirkum hætti.

Dómstóllinn benti á það sem hann hefði ítrekað gert áður í öðrum málum að lagasetning og beiting laga með afturvirkum hætti samræmdist ekki ákvæðum sáttmálans þegar slíkt hefði áhrif á málaferli sem þegar væru í gangi hjá innlendum dómstólum og slík beiting gerði í raun tilgangslaust að halda áfram málaferlunum. Sú staða væri hins vegar ekki uppi í málinu sem hér væri um að ræða. Löggjöfin sem um væri að ræða hefði ekki grafið undan rétti kæranda til að krefjast bóta vegna seinkunar á greiðslu, þ.e. á vöxtum sem væru tengdir verðbólgu, en slík breyting væri ein afleiðing breytinga í fjármálaumhverfinu. Ný lagaákvæði um vaxtaþrósentu hefðu haft þau einu áhrif á kæranda að ákvarða vaxtaþrósentu sem samræmist í raun þeim kostnaði sem hann hefði þurft að leggja út í vegna seinkunar á greiðslu og án þess að hann væri að hagnast fram úr hófi vegna hárrar verðbólgu á þeim tíma er hann hefði átt að fá greidda heildarfjárhæðina. Af þessum sökum hefði beiting laganna í raun

ekki takmarkað raunverulegan kjarna eignarréttar kæranda. Að auki hefði meðalhófs verið gætt sem og jafnvægis milli almannahagsmuna og einstaklingshagsmuna.

Með hliðsjón af framangreindu var það því einróma niðurstaða dómstólsins að ekki hefði verið brotið í bága við 1. gr. 1. viðauka. Dómstóllinn tók ekki sérstaklega til skoðunar hvort brotið hefði verið í bága við 1. mgr. 6. gr. þar sem um væri að ræða sams konar álitamál og skoðað hefði verið með hliðsjón af 1. gr. 1. viðauka.